

MARKNADSDOMSTOLEN

DOM

2011:24

2011-08-23

Dnr C 4/11

KÄRANDE

TeliaSonera Sverige Aktiebolag, 123 86 Farsta
Ombud: advokaten D. T. och jur.kand. A. J.,
Advokatfirman Konsultbyrå för
Marknadsrätt AB,
Sveavägen 31, 111 34 Stockholm

SVARANDE

Svensk Infrastruktur AB,
Drottninggatan 61, 111 21 Stockholm
Ombud: advokaten A. Ö., Advokatbyrå Ö. &
Co AB, Kungsgatan 29,
111 56 Stockholm

SAKEN

Marknadsföring av anslutning till fibernät

DOMSLUT

1. Marknadsdomstolen förbjuder Svensk Infrastruktur AB vid vite av en miljon (1 000 000) kr att vid marknadsföring av bolagets erbjudande om anslutning till fibernät ange pris som reducerats med ROT-avdrag utan att ange hur det har beräknats.
2. Marknadsdomstolen ålägger Svensk Infrastruktur AB vid vite av en miljon (1 000 000) kr att vid marknadsföring, på sätt som skett, av bolagets erbjudande om anslutning till fibernät tydligt redovisa de begränsningar som gäller för erbjudandet.

Postadress
Box 2217
103 15 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 9

Telefon
08-412 10 30
E-post
mail@marknadsdomstolen.se
<http://www.marknadsdomstolen.se>

Telefax
08-21 23 35

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00 – 15:00

3. Marknadsdomstolen förbjuder Svensk Infrastruktur AB vid vite om en miljon (1 000 000) kr att vid marknadsföring av bolagets erbjudande om anslutning till fibernät påstå
 - a) "helt kostnadsfritt",
 - b) "INGA ANDRA TILLKOMMANDE KOSTNADER!",
 - c) enskilda tjänsteleverantörer vill knyta upp hushåll till egna stängda nät, där denne har monopol på att leverera alla tjänster, och
 - d) "De större tjänsteleverantörerna försöker nu stressa boende genom att tvinga fram snabba beslut från er, i hopp om att knyta upp 10-20 % av hushållen i området." eller påståenden med väsentligen samma innebörd.

 4. Svensk Infrastruktur AB ska ersätta TeliaSonera Sverige Aktiebolag dess rättegångskostnader med fyrahundrafyrtusenfemhundra (404 500) kr, varav 400 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för Marknadsdomstolens dom till dess betalning sker.
-

YRKANDEN M.M.

1. Telia har yrkat att Marknadsdomstolen vid kraftigt verkande vite ska förbjuda Svensk Infrastruktur AB (Svensk Infrastruktur) att vid marknadsföring av bolagets erbjudande om anslutning till fibernät på sätt som skett ange pris som reducerats med ett schabloniserat ROT-avdrag.
2. Vidare har Telia yrkat att Marknadsdomstolen vid kraftigt verkande vite ska ålägga Svensk Infrastruktur att vid marknadsföring av bolagets erbjudande om anslutning till fibernät tydligt redovisa de villkor och begränsningar som gäller för erbjudandet.
3. Slutligen har Telia yrkat att Marknadsdomstolen vid kraftigt verkande vite ska förbjuda Svensk Infrastruktur att vid marknadsföring av anslutning till fibernät påstå;
 - a) "helt kostnadsfritt",
 - b) "INGA ANDRA TILLKOMMANDE KOSTNADER!",
 - c) "enskilda tjänsteleverantörer vill knyta upp hushåll till egna stängda nät, där denne har monopol på att leverera alla tjänster", och
 - d) "de större tjänsteleverantörerna försöker nu stressa boende genom att tvinga fram snabba beslut från er, i hopp om att knyta upp 10-20 % av hushållen i området" eller att använda andra påståenden eller uttryckssätt av väsentligen samma innebörd, när så inte är fallet.

Svensk Infrastruktur har bestritt yrkandena under p. 1 och p. 2 men medgett yrkandena under p. 3.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER OCH UTVECKLING AV TALAN

Telia

Grunder

Den påtalade marknadsföringen enligt yrkande 1 och 2 är vilseledande och saknar väsentlig information. Marknadsföringen är därmed otillbörlig i strid med 10 § andra stycket fjärde punkten samt tredje stycket marknadsföringslagen (2008:486), MFL. Marknadsföringen

påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut jämte 8 § MFL, varför den är otillbörlig.

Under alla förhållanden strider marknadsföringen mot god marknadsföringssed enligt 5 § MFL och eftersom den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga i märkbar mån att fatta ett välgrundat affärsbeslut jämte 6 § MFL är den otillbörlig.

Den påtalade marknadsföringen enligt yrkande 3 är felaktig och vilseledande i fråga om kostnaderna som är förenade med Svensk Infrastrukturs erbjudande samt även om Telias näringsverksamhet, i strid med 10 § MFL. Marknadsföringen är otillbörlig eftersom den jämte 8 § MFL påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

Under alla förhållanden strider marknadsföringen mot god marknadsföringssed enligt 5 § MFL och eftersom den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga i märkbar mån att fatta ett välgrundat affärsbeslut jämte 6 § MFL är den otillbörlig.

Grund för att meddela yrkade förbud och åläggande föreligger därför jämlikt 23 och 24 §§ MFL liksom att förena förbudet respektive åläggandet med vite jämlikt 26 § MFL.

Utveckling av talan

Inledning

Målet rör fiberoptik som är den senaste tekniken för dataöverföring och som möjliggör mycket höga hastigheter för dataöverföring. Tekniken har stora fördelar jämfört med det äldre mer begränsade kopparnätet. Just nu pågår utbyggnaden av denna infrastruktur för fullt runt om i landet. Det finns ett antal aktörer på den här marknaden, dels kommunala, dels privata. Telia, som är en av de största operatörerna inom mobiltelefoni, fast telefoni och bredband, tillhandahåller även anslutning till den nya tekniken. Telia är även tjänsteleverantör inom nätet. Svensk Infrastruktur är ett relativt nystartat bolag som endast tillhandahåller anslutningen av den nya tekniken fram till fastigheten.

Telias respektive Svensk Infrastrukturs tjänst

När ett i målet aktuellt nät byggs behövs det ett s.k. accessnät som byggs i gatumark fram till olika villaområden. Detta kan göras av kommunala bolag men även av t.ex. Telias bolag. Från detta accessnät byggs sedan enskilda ledningar till respektive fastighet. Denna del av anslutningen bygger Telia självt och det är här som Telia och Svensk Infrastruktur konkurrerar med varandra. Värt att poängtera är att Telia inte har något monopol avseende aktuellt nät utan det finns ett åläggande från Post- och Telestyrelsen (PTS) enligt vilket Telia ålagts att släppa in andra bolag på sitt nät.

Arbetet med att installera fiberoptik kan delas in i fyra delar varav den första delen är grävarbetet i den allmänna gatumarken, dvs. för att ta sig från accessnätet till tomtgränsen. Nästa del är grävningen på själva tomtmarken. Tredje delen är installation av anslutningsboxen i fastigheten. Den sista delen utgörs av materialet. Det är bara arbetet med själva grävningen som kan föranleda ROT-avdrag. När man marknadsför ett enhetligt pris för alla momenten är det därför viktigt att ha i åtanke att bara ROT-avdraget rör moment två, dvs. endast en del av priset.

I den i målet aktuella delen av arbetet, dvs. den del där Telia och Svensk Infrastruktur konkurrerar, går själva arbetet till så att en ränna grävs i marken fram till villan. Huvudregeln är att gräva kortast möjliga sträcka. Om marken skulle visa sig vara väldigt besvärlig att gräva i, t.ex. på grund av berggrund eller dylikt, så kan ledningarna istället hängas upp i stolpar. Själva grävarbetet görs antingen med grävmaskin eller för hand, allt beroende av vad som är lämpligt i det enskilda fallet för att åstadkomma minsta möjliga skada på tomtmarken. Oavsett teknik handlar det om att komma ner ca 30-40 centimeter i marken med en bredd av ca ett spadblad. I rännan läggs sedan plaströr ner och en fiberoptikkabel blåses igenom med hjälp av tryckluft. Därefter fylls rännan igen och kabeln kopplas in i huset. Längden på rännan brukar vara ganska kort eftersom tomterna – särskilt i Stockholm – ligger ganska tätt och sällan överstiger 10 meter. Arbetet varierar dock från fastighet till fastighet.

Aktuell marknadsföring

Svensk Infrastruktur har genom direktreklam marknadsfört sin tjänst i Täby, se [domsbilaga](#). På framsidan av aktuellt utskick står det ”Gör som 70 % av dina grannar, välj öppet fiber-

nät”. På andra sidan kan man läsa lite mer om konkurrensneutrala nät samt om vilka tjänsteleverantörer som går att välja. Därefter kommer det erbjudande som är föremål för talan. Priserbjudandet är svårt att förstå. Det som framgår är att om kunden väljer att betala 0 kr så får denne betala 1 100 kr i månaden i 24 månader för att få tillgång till världens snabbaste infrastruktur. I mindre text framgår sedan att minsta totalkostnad är 26 400 kr för den kund som kan använda sig av ROT-avdraget. Nästa erbjudande går ut på att kunden betalar 8 800 kr och sedan 665 kr i månaden i 24 månader för att få tillgång till världens snabbaste infrastruktur. Även här framgår totalkostnaden av mindre text, dock så uppgår minsta totalkostnaden här till 24 760 kr för den kund som kan använda sig av ROT-avdraget. Slutligen, i det tredje erbjudandet, framgår att om kunden betalar 24 000 kr på en gång är den minsta totalkostnaden 24 000 kr för den som kan använda sig av ROT-avdraget. Problemet är dock att det inte är klart vad ROT-avdraget uppgår till och det framgår inte hur mycket som har dragits av, varför kunden inte kan bilda sig en uppfattning om vad tjänsten egentligen kostar och under vilka förutsättningar som ROT-avdraget har beräknats.

Svensk Infrastruktur anger även att det i samtliga erbjudanden erhålls en komplett installation inklusive all utrustning, nedgrävd fiberkabel samt tv-, telefoni- och bredbandstjänst i 24 månader utan tillkommande kostnader. Med utskicket följde två informationsblad. Av det ena framgår att ”många boende har hört av sig med anledning av att enskilda tjänsteleverantörer är väldigt aktiva i området genom att vilja knyta upp hushållen till enskilda tjänsteleverantörernas egna stängda nät där denna har monopol på att leverera alla tjänster. De större tjänsteleverantörerna försöker nu stressa boende genom att tvinga fram snabba beslut från er i hopp om att knyta upp 10-20 procent av hushållen i området. Om det händer kanske det inte finns tillräckligt med underlag för att öppna den konkurrensneutrala infrastrukturen i Täby kommun och att den ska kunna byggas vidare. De enskilda tjänsteleverantörerna kan i så fall fortsätta att ha monopol.” Telia har inte haft och har inte för avsikt att få några konsumenter att under stress fatta felaktiga beslut. Telia är indirekt utpekad eftersom det är det enda bolaget som konkurrerar med Svensk Infrastruktur i t.ex. Täby. I enlighet med vad som ovan framgått står det klart att Telia inte har något monopol.

Möjligheten att göra ROT-avdrag samt Svensk Infrastrukturs prissättning

Möjligheten att göra ROT-avdrag styrs i grunden av inkomstskattelagen. Sammanfattningsvis innebär reglerna att fastighetsägare och bostadsrättsinnehavare kan medges ett skatteavdrag med 50 procent på ett belopp om maximalt 100 000 kr för om- och tillbyggnad samt

reparation. När det gäller just bredband har Skatteverket uttalat på sin webbplats att nedgrävning av ledningar för bredband ger rätt till skattereduktion förutsatt att arbetet utförs på tomten där bostaden är belägen och att bredbandsanslutning avser att tillföras bostaden. Installation av bredband inne i bostaden ger dock inte rätt till skattereduktion. Därtill framgår att kostnader för maskiner inte räknas som arbetskostnad. Således är det endast ett av de ovan beskrivna momenten som kan ge rätt till skattereduktion, dvs. grävning på tomtmark.

Kostnaderna för grävning på tomtmark varierar beroende på tomt och längd på ränna. Telia ifrågasätter att Svensk Infrastruktur har gjort ett schabloniserat avdrag för alla villaägare oavsett tomt. Det som dock är viktigast i målet och som målet rör är att det inte har lämnats någon information om hur stort ROT-avdraget är eller om hur det har beräknats. Eftersom det saknas sådan information i erbjudandena går dessa inte att värdera. I andra utskick avseende Täby kommun har det dock framkommit att kostnaden varierar med tomterna. Det har även framkommit att det tillkommer 25 000 kr om inte anslutning sker i samband med utskicket. Sammantaget är det oklart vad som egentligen gäller för Svensk Infrastrukturs erbjudande samt vad priset är. Vid de hembesök som Svensk Infrastruktur gör blir det ännu mer oklart eftersom det material som då delas ut innehåller nya priser, såväl med som utan ROT-avdrag. Genom att ta priset utan ROT-avdrag och dra bort priset med ROT-avdrag får man fram hur stort ROT-avdraget är och i ett av exemplen blir det t.ex. 12 000 kr. Eftersom avdraget är 50 procent av den faktiska kostnaden så måste den faktiska kostnaden då ha uppgått till 24 000 kr. Detta innebär att Svensk Infrastruktur vill ha ersättning för sitt grävarbete med 24 000 kr, en summa som enligt Telias mening är väldigt hög.

Av utskicket (se domsbilagan) framgår dock inte, som ovan nämnts, hur stort avdraget är. Det är information som är väsentlig för att konsumenterna ska kunna fatta ett välgrundat affärsbeslut. Även annan väsentlig information saknas. Av Svensk Infrastrukturs allmänna villkor framgår att det tillkommer kostnader och att det finns väsentliga begränsningar för erbjudandet. Exempelvis framgår enligt punkten 2 i villkoren att erbjudandet förutsätter att avtal om tjänsteutnyttjande ska tecknas innan anslutningen görs. Enligt punkten 3 gräver Svensk Infrastruktur högst 35 meter och endast i mjuk mark. Enligt punkten 4 a ingår det inte någon återställning av mark och enligt punkten 4 b tas inte någon håltagning av väggen i villan på våning ett eller två och inte heller om det är tegel eller puts. Därtill krävs att konsumenten ska vara behjälplig vid förberedelserna inför grävningen samt att det utgår en fast avgift om 13 000 kr vid konsumentens avtalsbrott. Vidare framgår att om konsumenten inte kan använda sig av ROT-avdraget kommer denne att faktureras hela beloppet. Problemet är

att konsumenten inte ens vet vad ROT-avdraget uppgår till. Det är bl.a. dessa brister som ligger till grund för Telias yrkanden om förbud respektive åläggande. Vad som primärt saknas är information om storleken på ROT-avdraget och hur det har beräknats, tillkommande avgifter och avgörande inskränkningar i erbjudandet. Telia yrkar inte ett förbud i sig mot att ett pris med schabloniserat ROT-avdrag anges. Telia vänder sig emot hur det har skett i det aktuella fallet.

Telia misstänker att det ROT-avdrag som görs – i förhållande till den kostnad Svensk Infrastruktur uppger sig ha – är felaktigt och därmed är erbjudandet i så fall även felaktigt och vilseledande på den grunden. Enligt Telias erfarenhet omfattar grävarbetet på tomtmarken nästan alltid bara några få meter, upp till tio meter som längst. En normal kostnad för en person som gräver, Svensk Infrastruktur uppger sig inte använda grävmaskin, uppgår till 465 kr i timman. Om arbetskostnaden är 24 000 kr får villaägaren därmed arbetskraft i ca 51 timmar. Slutsatsen som kan dras av det exemplet är att kostnaden inte är rimlig. Om man studerar vad andra aktörer på marknaden tar så har de en totalkostnad om ca 20 000 kr, vilket även Telia uppfattar som rimligt pris för hela installationen. ROT-avdraget har uppskattats till 1 000-2 500 kr, vilket ger en arbetskostnad om ca 4 000 kr. Kostnaden bör vara ungefär likadan oavsett om grävmaskin eller handgrävning använts. Det ena alternativet går snabbare men kräver grävmaskin. Med hänsyn till ovanstående finns det således en risk att Svensk Infrastruktur övervältrar kostnader till den avdragsgilla verksamheten. Även konsumenter har uttryckt sin oro för detta. Svensk Infrastruktur har nyligen haft ett ärende hos Allmänna Reklamationsnämnden (ARN) där en kvinna själv hade grävt en ränna på sin tomt. I det ärendet aktualiserades vissa oklarheter kring vad egentligen arbetskostnaden uppgår till.

Svensk Infrastruktur

Grunder

Det som har kallats ett schabloniserat ROT-avdrag är inte att anse som schabloniserat, varför det inte heller är vilseledande utan istället förenligt med god marknadsföringssed, vederhäftigt och tillbörligt. Prisuppgifterna överensstämmer med verkligheten och de är vederhäftiga. Därtill är inte transaktionstestet uppfyllt eftersom aktuell marknadsföring inte har påverkat mottagarnas förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

Utveckling av talan

Svensk Infrastrukturs verksamhet

Inledningsvis kan konstateras att Svensk Infrastruktur vitsordar den uppdelning av de olika delarna av arbetet som Telia har redogjort för.

Svensk Infrastruktur, som funnits sedan 2009, är ingen tjänsteleverantör av bredband utan dess verksamhet går ut på att genomföra den grävning som sker på tomtmark, vilket självklart även är den del av arbetet som bolaget får betalt för. Det grävarbete som sker fram till tomtmark samt installationen av teknik på fastigheten utförs av andra företag som Svensk Infrastruktur inte har någon direkt koppling till. Svensk Infrastruktur tar in olika underleverantörer vilka själva gör en fackmässig bedömning av såväl arbetet som priset.

Svensk Infrastruktur handgräver endast varför dess arbete inte går att jämföra med grävarbete som skett med grävmaskiner. Svensk Infrastruktur arbetar aktivt för att orsaka så liten skada som möjligt på tomtmarken. Rännan som grävs ska ha samma bredd som spadbladet och djupet ska vara 40 centimeter. Längden på rännan varierar beroende på den tomt som arbetet ska utföras på. Svensk Infrastruktur gör en bedömning av den grävning som är aktuell och priset behöver inte alltid vara avhängigt av hur många meter som ska grävas. Vad avser kostnadsfördelningen så brukar två tredjedelar vara att hänföra till grävarbetet på tomtmarken och resten på övrigt arbete.

ROT-avdrag och Svensk Infrastrukturs prissättning

Parterna är överens om hur ROT-avdraget är uppbyggt och får nyttjas. Vad gäller påståendet om att ROT-avdraget som Svensk Infrastruktur nyttjar skulle vara schabloniserat kan konstateras att Svensk Infrastruktur endast utför arbete som i princip kan vara berättigat till ROT-avdrag. Arbetet sker till ett fast pris och för att kunna sätta ett fast pris måste en fackmässig bedömning göras av vad som kommer att bli arbetskostnad för grävningen på den aktuella tomten. Vad avser det övriga arbetet gör de andra självständiga bolagen sin egen bedömning, varefter ett gemensamt totalpris erhålls. Prissättningen sker för ett visst område och därmed råder det olika priser i olika områden/på olika orter. Alla fastigheter i området får sedan samma pris och det går inte att förhandla fram olika priser för varje fastighet. Detta leder till att det blir tydligt och klart för kunderna som även väl informeras om hur pris-

sättningen går till och det är utifrån den kunskapen som de sedan fattar sina beslut. Ett individuellt avtal tecknas dock självfallet med respektive fastighetsägare. Genom att Svensk Infrastruktur använder sig av ovanstående metod för att fastställa ett totalpris säkerställs att det inte finns någon risk för övervältring av kostnader mellan de olika delarna av arbetet.

Aktuell marknadsföring

Det utskick som är föremål för prövning i målet (se domsbilagan) avser ett område i Täby kommun som heter Roslags-Näsby. Det utskick där Telia läste ut att ROT-avdraget skulle ligga kring 12 000 kr avser inte Roslags-Näsby utan ett annat område i Täby som heter Ensta. Svensk Infrastruktur sätter upp olika hemsidor för respektive kommun och sedan specificeras priset i kommunen för respektive område genom t.ex. utskick. Eftersom det rör sig om ett fast pris blir det då också självklart ett fast ROT-avdrag. Detta är varken att se som att ROT-avdraget är schabloniserat ROT-avdrag eller som att prissättningen är standardiserad utan det pris som är angivet är korrekt och vederhäftigt.

Den här typen av arbete är inget som konsumenterna lättvindligt beställer utan ett köp föregås av noggranna undersökningar. För att väcka konsumenternas nyfikenhet skickas en broschyr ut och syftet med detta är framför allt att kalla till ett informationsmöte där Svensk Infrastruktur presenterar sitt arbetssätt, fördelning mellan de olika delarna av arbetet samt bolagets prissättning. I samband med denna presentation får fastighetsägarna även ta del av ett informationsmaterial. I detta presenteras prissättning, arbetssättet och avtalsvillkoren och där finns även en anmälningsblankett så att konsumenterna ska kunna gå vidare ytterligare ett steg i avtalsslutandet. Eftersom en genomsnittskonsument har ett intresse av att få reda på hur arbetet kommer att påverka fastigheten sker ett personligt besök hos konsumenten. Det är viktigt att ha i åtanke att det inte går att beställa tjänst av Svensk Infrastruktur utan ett personligt besök på fastigheten. Konsumenten får dessutom en kontaktperson. Genom detta förfarande försäkras sig bolaget om att ingen kund ska känna sig vilseledd. Innan avtalet slutligen tecknas pågår en process under ca 1-2 månader och därmed kommer genomsnittskonsumenten att fatta ett välgrundat affärsbeslut. I fakturorna redogörs tydligt vilka kostnader som är att hänföra till respektive del av arbetet. Priserna som marknadsförs är vederhäftiga. Skulle marknadsföringen ändå vara att anse som vilseledande är transaktionstestet inte uppfyllt eftersom avtalsslutandet sker under lång tid och det inte har uppkommit någon kommersiell effekt som har påverkat konsumenten.

BEVISNING

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

På Telias begäran har vittnesförhör hållits med H. F., försäljningschef på Telias Fastighets- ägar- och stadsnätsaffär och J. G., bygglidare på Eltel Networks Infranet AB.

På Svensk Infrastrukturs begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med T. N., vd för Svensk Infrastruktur, vittnesförhör med J. S., marknadschef för Svensk Infrastruktur, samt sakkunnigförhör med skattejuristen M. B.

DOMSKÄL

Inledning

Målet gäller marknadsföring av anslutning till fibernät. Aktuellt marknadsföringsutskick (se domsbilagan) avser en broschyr med ett erbjudande och ett informationsbrev som har distribuerats till villaägare i visst område i Täby kommun. Telia har gjort gällande att Svensk Infrastrukturs marknadsföring är vilseledande bl.a. på den grunden att det saknas väsentlig information i erbjudandet. De flesta omständigheterna i målet är ostridiga mellan parterna.

Av 10 § marknadsföringslagen (2008:486), MFL, framgår att en näringsidkare vid marknadsföring inte får använda sig av felaktiga påståenden eller andra framställningar som är vilseledande ifråga om näringsidkarens egen eller någon annans näringsverksamhet. Detta gäller enligt andra stycket fjärde punkten särskilt när framställningen avser bl.a. produktens pris. Av tredje stycket samma paragraf följer att marknadsföringen är vilseledande om näringsidkaren utelämnar väsentlig information i marknadsföringen av sin egen eller någon annans näringsverksamhet. Med vilseledande utelämnande avses även sådana fall när den väsentliga informationen ges på ett oklart, obegripligt, tvetydigt eller annat olämpligt sätt.

Marknadsföring som är vilseledande enligt 10 § MFL är enligt 8 § MFL att anse som otillbörlig om den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

Begreppet ”affärsbeslut” definieras i 3 § marknadsföringslagen (2008:486), MFL, som ”ett beslut som fattas av en konsument eller en näringsidkare om huruvida, hur och under vilka förutsättningar en produkt ska köpas, om hela eller delar av köpesumman ska betalas, om produkten ska behållas eller överlåtas, eller om en avtalsenlig rättighet i samband med produkten ska utnyttjas, oavsett om konsumenten eller näringsidkaren beslutar att handla eller att avstå från att handla”. Själva beslutet att köpa produkten (eller att inte göra det) utgör förstås ett affärsbeslut i lagens mening, men begreppet har en betydligt vidare innebörd än så och täcker flera beslut som en konsument kan fatta under processen fram till köpbeslutet, liksom efter detta. Enligt Marknadsdomstolens mening är det således ett affärsbeslut om konsumenten bestämmer sig för att vidta en ytterligare åtgärd med anledning av ett reklammeddelande, t.ex. besöka en butik eller en webbplats för att inhämta mer information (se MD 2010:8).

Marknadsdomstolens bedömning

Yrkande 1

Telia har yrkat att Marknadsdomstolen ska förbjuda Svensk Infrastruktur att vid marknadsföring av bolagets erbjudande om anslutning till fibernät ange ett pris som har reducerats med ett schabloniserat ROT-avdrag. Svensk Infrastruktur har bestritt yrkandet.

Det torde marknadsrättsligt inte möta något hinder att använda sig av fast pris på visst arbete och därmed även ett schablonbelopp avseende ROT-avdraget. Det som är föremål för Marknadsdomstolens prövning i förevarande mål är dock huruvida priset presenterats på ett korrekt och vederhäftigt sätt i aktuellt marknadsföringsmaterial.

Av utskicket som gjorts till konsumenter i vissa delar av Täby kommun framgår att kunderna har tre olika alternativ att välja mellan när det gäller betalning för anslutning av fibernät. Det första alternativet innebär att inget betalas vid beställning av tjänsten utan att konsumenten istället får betala 1 100 kr i månaden i tjugofyra månader. Med mindre text framgår att minsta totalkostnad för den som kan använda ROT-avdraget då blir 26 400 kr. Enligt nästa alternativ betalar konsumenten ett engångsbelopp om 8 800 kr och därefter 665 kr i månaden i tjugofyra månader. Med mindre text framgår här att minsta totalkostnad uppgår till 24 760 kr för den som kan använda ROT-avdrag. Det sista alternativet innebär att

kunden betalar hela installationen direkt och därmed inte betalar något månatligt belopp. Kostnaden uppgår då till 24 000 kr för den som kan använda sig av ROT-avdrag. Inget annat finns angivet angående priset.

Marknadsdomstolen konstaterar att det inte framgår vad ROT-avdraget uppgår till eller hur det är beräknat i aktuellt fall. Ej heller framgår vilka förutsättningar som krävs för att konsumenten ska ha rätt att göra ROT-avdrag, t.ex. att det krävs en beskattningsbar inkomst, att avdrag ges med 50 % för ett belopp upp till 100 000 kr samt att det endast medges för – i det här fallet – grävarbetet på tomten. Marknadsföringsmaterialet är enligt Marknadsdomstolens mening såväl svåröverskådligt som otydligt och medför att konsumenten inte kan avgöra vad det är han eller hon betalar för eller hur stort ROT-avdraget är. Detta torde leda till att konsumenterna inte kan göra en värdering av erbjudandet varför marknadsföringen är att bedöma som vilseledande enligt 10 § MFL.

Yrkande 2

Telia har yrkat att Svensk Infrastruktur ska åläggas att uppge de begränsningar och villkor som gäller för aktuellt erbjudande. Svensk Infrastruktur har bestritt yrkandet.

En grundläggande utgångspunkt är att det står näringsidkaren fritt att själv välja vilka uppgifter som ska tas med i marknadsföringen. Denna frihet måste dock emellanåt vägas mot konsumentens intresse av att vid lämplig tidpunkt och i ändamålsenlig form erhålla information som är viktig för att ge denne möjlighet att fatta ett välgrundat ekonomiskt beslut om den marknadsförda produkten. Vilken information som bör krävas är därför en fråga om meddelandets karaktär och utformning, när och under vilka omständigheter konsumenten konfronteras med detta samt det medium som används. Av särskild betydelse är hur nära ett avslut en viss reklam förekommer. Det innebär att högre krav på marknadsföringens innehåll och utförlighet kan ställas ju närmare tidpunkten för köp eller annan avtalssituation som marknadsföringsmaterialet distribueras (se prop. 2007/08:115, s. 86ff.).

Den påtalade marknadsföringen utgör en relativt omfattande och konkret framställning av Svensk Infrastrukturs erbjudande och innehåller en tämligen utförlig redovisning av de olika prisalternativen som konsumenterna har att välja mellan. Vidare påstås i erbjudandet att detta innebär fördelar att välja Svensk Infrastruktur framför andra bolag. Av Svensk Infra-

strukturens allmänna villkor, som distribueras till konsumenterna vid ett senare tillfälle än aktuell broschyr, framgår dock vissa begränsningar i erbjudandet.

Enligt Marknadsdomstolens mening är broschyren av sådan karaktär att den kan få en genomsnittlig konsument att såväl allvarligt överväga en anslutning till fibernätet som söka efter ytterligare information liksom underlag för ett avtal. I den situationen måste det anses väsentligt att konsumenten upplyses om vilka begränsningar som föreligger och om vilka förutsättningar som gäller för det aktuella erbjudandet. Ett utelämnande av information, så som skett i den påtalade marknadsföringen, är således vilseledande enligt 10 § tredje stycket MFL.

Yrkande 3

Telia har yrkat att Svensk Infrastruktur ska förbjudas att använda vissa påståenden. Svensk Infrastruktur har medgett yrkandena och därför inte åberopat någon bevisning i denna del.

De aktuella påståendena är följande:

- a) "helt kostnadsfritt",
- b) "INGA ANDRA TILLKOMMANDE KOSTNADER!",
- c) enskilda tjänsteleverantörer vill knyta upp hushåll till egna stängda nät, där denne har monopol på att leverera alla tjänster, och
- d) "De större tjänsteleverantörerna försöker nu stressa boende genom att tvinga fram snabba beslut från er, i hopp om att knyta upp 10-20 % av hushållen i området." eller att använda andra påståenden eller uttryckssätt av väsentligen samma innebörd, när så inte är fallet.

Påstående a) och b) har förekommit i broschyren med erbjudandet. Påstående c) och d) återfinns i informationsbrevet.

Påstående a) tar sikte på att kunden erbjuds ett snabbt Internet och flertalet tv-kanaler under tjugofyra månader helt kostnadsfritt om konsumenten väljer att ansluta sin fastighet till det öppna fibernätet i Täby kommun. Påstående b) förekommer i samband med genomgång av de tre ovan nämnda betalningsalternativen. Härvid framgår att konsumenten i samtliga alternativ får en komplett installation inklusive all utrustning, nedgrävd fiberkabel hela vägen in i fastigheten samt tele, telefoni och bredbandstjänst i tjugofyra månader helt kostnadsfritt.

Enligt vad som också har framkommit i målet krävs det dock att konsumenten ansluter sig

till en tjänsteleverantör av nätet för vilken det tillkommer kostnader. Påståendena är därför vilseledande enligt 10 § MFL.

Påstående c) förekommer i samband med att konsumenten uppmanas att istället för dessa s.k. monopolnät ansluta sig genom Svensk Infrastruktur för att vara garanterad att kunna välja valfri tjänsteleverantör. Det torde stå klart att det är Telia som åsyftas när ordet monopolnät nämns. Det har i målet framkommit att Telia genom ett beslut från PTS har ålagts att släppa in andra aktörer i dess nät varför det står klart att det inte föreligger någon monopolställning på aktuell marknad. Påståendet är därför att bedöma som vilseledande enligt 10 § MFL.

Slutligen, vad gäller påstående d) torde det – liksom påstående c) – vara Telia som Svensk Infrastruktur åsyftar när det nämns ”De större tjänsteleverantörerna”. Det har inte visats i målet att Telia skulle ha vidtagit någon åtgärd eller agerat på sådant sätt att konsumenterna skulle ha stressats att fatta snabba beslut, varför påståendet är vilseledande enligt 10 § MFL.

Transaktionstestet

Marknadsdomstolen har således funnit att aktuell marknadsföring är vilseledande enligt 10 § MFL. För att en vilseledande marknadsföring också ska vara otillbörlig krävs att vilseledandet påverkar eller sannolikt påverkar konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut. Svensk Infrastruktur har gjort gällande att innan en konsument kan träffa avtal med bolaget krävs fler kontakter bl.a. i form av ett personligt besök på fastigheten samt att det i senare skede av processen distribueras mer material som gör det lättare för konsumenterna att fatta ett välgrundat affärsbeslut.

Begreppet affärsbeslut har redogjorts för ovan. För att ett sådant ska föreligga räcker det med att konsumenten bestämmer sig för att vidta ytterligare åtgärd med anledning av ett reklammeddelande, t.ex. besöka en butik, kontakta företaget som står bakom marknadsföringen för att få mer information eller dylikt. I detta fall är det således fråga om huruvida Svensk Infrastrukturs marknadsföringsutskick är ägnat att väcka sådant intresse hos konsumenten att denne beslutar sig för att ta del av ytterligare information om erbjudandet om anslutning till fibernät, t.ex. besöka en av de informationsträffar Svensk Infrastruktur redogjort för, beställa ett hembesök för att få mer information alternativt kontakta Svensk Infrastruktur för att få ytterligare information om erbjudandet. Svensk Infrastrukturs utskick

måste enligt Marknadsdomstolens mening bedömas vara så intresseväckande att det är sannolikt att konsumenten beslutar sig för att inskaffa mer information.

Sammanfattningsvis bedömer således Marknadsdomstolen att den påtalade marknadsföringen, som befunnits vara vilseledande, har påverkat eller sannolikt påverkat konsumentens förmåga att fatta ett välgrundat affärsbeslut, varför Svensk Infrastruktur ska meddelas yrkade förbud respektive yrkat åläggande. Förbuden respektive åläggandet bör utformas på sätt som framgår av domslutet.

Mot bakgrund av vad som ovan konstaterats finner Marknadsdomstolen inte skäl att pröva om marknadsföringen också på annat sätt strider mot MFL.

Rättegångskostnader

Vid ovan angivna utgång ska Svensk Infrastruktur förpliktas att ersätta Telia dess rättegångskostnader. Telia har yrkat ersättning med 537 500 kr, varav 533 000 kr avser ombudsarvode. Svensk Infrastruktur har gjort gällande att en tredjedel av yrkandet ska jämkas bort eftersom det avser det av Telia framställda yrkandet som Marknadsdomstolen avvisat. Telia har vitsordat ett avdrag om 10 000 kr avseende nämnda yrkande. Marknadsdomstolen finner att Telia, med hänsyn till den del som torde vara att hänföra till det avvisade yrkandet, får anses vara skäligen tillgodosett med ett belopp om 404 500 kr, varav 400 000 kr avser ombudsarvode.

På Marknadsdomstolens vägnar

C H Fallenius

Ledamöter: Christer Fallenius, ordförande, Lars Borg, Ingela Perklev och Anders Stenlund.

Enhälligt

Sekreterare: Anna Söderberg Ziesnitz